

УДК 811.161.2'373.232:070 811.161.
DOI 10.31652/2521-1307-2026-42-09

Відпрізвищні апелювативні утворення у фокусі масової медійної комунікації: семантика, структура, стилістика, прагматика

Микола Степаненко <https://orcid.org/0000-0002-6727-1265>

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна

Надійшла до редакції: 17.02.2026 • Схвалено до друку: 17.03.2026

Анотація

У статті проаналізовано дериваційний, семантичний, конотаційний, прагматичний ресурс новотворів, вибазуваних на основі прецедентного оніма *Єрмак* як першого компонента антропонімної формули Єрмак Андрій Борисович, з'ясовано роль і місце їх у структурі різножанрових медіадискурсів. Ідентифіковано інваріантне значення похідних субстантивних, ад'єктивних, вербальних, адвербіальних лексичних одиниць – «усе, що прямо або опосередковано пов'язане з прецедентним ім'ям політика, державного функціонера А. Єрмака»; схарактеризовано семантичну наповнюваність конкретних репрезентантів досліджуваної моделі «онім → апелюватив», гіперо-гіпонімійні, дериваційні, варіантні, ізофункційні, синоніміїні відношення і зв'язки, що існують між ними; встановлено амплітуду пейоративності та мовні засоби експлікування її. Доведено, що на формування семантико-конотаційного потенціалу прецедентного імені А. Єрмак, яке є компонентом медійного дискурсу, впливають інтра- та екстралінгвальні чинники з особливим виявом релевантності останніх як суспільної рефлексії на стиль політичного режиму, недемократичного, авторитарного керівництва А. Єрмака.

Ключові слова: масова комунікація, медіадискурс, модель «онім → апелюватив», прецедентне ім'я *Андрій Єрмак*, відонімні апелювативні утворення, пейоративна конотація, суфіксальний дериват

UDC 811.161.2'373.232:070 811.161.
DOI 10.31652/2521-1307-2026-42-09

Appellative Derivatives from Proper Names in the Focus of Mass Media Communication: Semantics, Structure, Stylistics, Pragmatics

Mykola Stepanenko <https://orcid.org/0000-0002-6727-1265>

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Received: 17.02.2026 • Accepted: 17.03.2026

Abstract

Introduction. The article emphasizes that media discourse promptly and systematically registers the changes taking place in society, interpreting them as established facts supported by irrefutable arguments, as multifaceted emotional phenomena requiring clarification and specification, or as arguments grounded in weighty or incontestable assertions or refutations. The object of the study is a specific layer of deonymic appellatives that undergo derivational, graphic, and orthographic transformation, thereby acquiring a marked connotative specification, predominantly of a negative evaluative nature. **Purpose.** The aim of the article is to provide a comprehensive analysis of the informative significance and the semantic-connotative potential of appellatives formed on the basis of the precedent anthroponym *Yermak* as the first component of the anthroponymic formula *Yermak Andrii Borysovykh* within the structure of media discourse from 2019 to early 2026. **Results.** The main focus is placed on determining the role and position of the analyzed deproprietary units within various genre-specific media discourses. The invariant meaning of the derived lexical units has been identified; the semantic content of specific representatives of the “onym → appellative” model has been characterized; and the specified or modificational meanings assigned to them have been distinguished. In media space, these meanings emerge as individual or collective reflections on A. Yermak as a politician, a state official, and a person who has illegitimately expanded the scope of his authority. Hyperonymic-hyponymic, derivational, variant, isofunctional, and synonymic relations and connections existing among the appellative units have been established. The amplitude of pejorativity and the linguistic means of its explication have been analyzed. It has been demonstrated that the formation of the semantic-connotative potential of the precedent name A. Yermak in media discourse is influenced by both intralingual and extralingual factors, with the latter showing particular relevance. **Conclusion.** Specific representatives of the “onym → appellative” model not only nominate a concrete or generalized personality but also construct the factual basis of the reported content, persuasively argue its strategic mini-narratives, and focus valuable information about the synchronic cross-section of Ukrainian history—its contemporary period. Deproprietary derivative units are endowed with multifunctional properties: they serve not only as semantic dominants but also as connotative indicators and characterizing factors of the precedent personality.

Keywords: diplomatic discourse, language of diplomacy, euphemism, euphemisation, media practices, Russian-Ukrainian war, strategy, frame

Постановка проблеми. Медійний дискурс оперативно й системно фіксує зміни, які відбуваються в суспільстві, інтерпретуючи їх із різних позицій – як факт із неспростовними аргументами, як багатогранне емоційне явище, що потребує уточнення, конкретизації, як довід, опертий на вагомій або неспростовні твердження чи заперечення. На нього постійно впливають екстралінгвальні, соціокультурні, психологічні та інші чинники, які, синтезуючись, уможливають перетворення його на засадничі основи формування концептуальної картини світу загалом, окремо взятого соціуму, а також мікркосму індивідуума в його особному та узагальненому представленні. Це виразно демонструє такий стратегійний компонент дискурсу, як прецедентні події та прецедентні особистості. Характеристика прецедентної особистості з погляду синхронії, тобто інтерпретування її як активного суб'єкта того, що відбувається в певний історичний період і має свої позитивні чи негативні наслідки, є винятково **актуальною**.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема прецедентності в різних її вимірах знайшла своє належне відображення в працях багатьох лінгвістів: А. Архангельська, А. Берестова, С. Бибик, Ю. Великородна, С. Гриценко, Є. Єрмоленко, І. Завальнюк, А. Загнітко, О. Ільченко, М. Карпенко, Є. Карпіловська, Л. Кислюк, Г. Кицак, Ж. Колоїз, Т. Космеда, Н. Кондратенко, В. Корольова, О. Микитюк, О. Пишньоха, А. Петренко, І. Покровська, Є. Сазонова, І. Сахарук, Г. Сюта, М. Торчинський І. Фаріон, Ю. Цигвинцева та ін.

Об'єктом дослідження обрано прізвище *Єрмак*, що є першим компонентом антропонімної формули *Єрмак Андрій Борисович*. Воно активно функціонує в медійному дискурсі й зазнає дериваційної, графічної, орфографічної трансформації, унаслідок чого набуває виразної конотаційної специфікації, головно пейоративної. На основі цього

пропріатива виникла низка похідних утворень, які, за незначним винятком, зберігають закріплене за пропріативом-основою емоційно-оцінне тло. Аналізовані одиниці об'єднано в дві моделі: «онім → онім» та «онім → апелятив», пор.: **Його Єрмачество** *призначило свого кума [Андрія Пишного] покерувати головним банком країни* (ОКТЧ, 14.02.2024) і *Країна потребує знищення ермаківщини не тільки по формі, а і по суті* (F, 03.01.2025).

Компонентну структуру першої моделі – «онім → онім» – репрезентують новотвори на взірць *Є(є)рмачище*, *Є(є)рмачило* разом із їхніми графічно та орфографічно акцентованими варіантами на зразок *Є(є)рмачело*, *Є(є)р-мрак*. Аугментативні суфікси, графічна деривація, капіталізація або декапіталізація, дефісація, фамільна частка – типові мовні маркери ступеня вияву негативної оцінки Андрія Єрмака як політичного, державного функціонера, як індивідуума з притаманними йому особистісними якостями. Для одних авторів медійних текстів цей набір пейоративних індикаторів – «просто гра, розвага», тоді як інші активно послуговуються ними «з метою поглибити зміст тексту, зашифрувати його, виводячи в інтертекстуальний дискурс», а в єдності вирізнені технології засвідчують вельми сутнісну річ: у винятково важливій для суспільного життя медійній сфері «сьогодні з'явилася велика свобода у виборі засобів візуальної організації тексту» (Кицан, 2014, с. 113-114).

Предметом пропонованого дослідження послужила друга модель – «онім → апелятив», основу конституентного складу якої сформували такі відпропріальні новотвори: *ермакізація*, *деермакізація*, *ермацтво*, *ермаківство*, *ермаківщина*, *ермакратія*, *ермакізм*, *ермаківець* (*ермачиха*, *ермаківці*), *антиермаківець* (*антиермаківці*), *ермаченя* (*ермаченята*), *ермача* (*ермачата*), *д'ермача*

(д'єрмачата), ермаченятко (єрмаченятка), ермачик (єрмачики), під'єрмачник (під'єрмачниця, під'єрмачники), ермачня, ермаччя, ермакування, ермачення, є(Є)рмак-гейт, ермакувати (заєрмакувати, роз'єрмакувати, з'єрмакувати), ермачити (заєрмачити, роз'єрмачити, з'єрмачити), ермаківський (під'єрмаківський), антиєрмаківський, по-єрмаківськи (по-єрмаківському). Вони функціують як деривати різних словотвірних типів; утворені за різними дериваційними зразками; репрезентують специфічні диференційовані значення, для яких ідентифікувальною є сема 'усе, що прямо або опосередковано пов'язане з прецедентним ім'ям Андрій Єрмак'; мають неоднакове експресивне навантаження; належать до різних частин мови; виявляють дистрибутивну активність; перебувають у відношенні словотвірної ізофункційності з іншими відпрізвищними утвореннями; семантично кореляють із неоднотипними щодо формально-граматичної організації мовними одиницями – словами, словосполученнями, вторинними номінуваннями – і зберігають свої іманентні властивості; постають як лінгвокреативні феномени, що передають у неординарній, оказіональній формі індивідуальне або колективне ставлення до прецедентної особистості й інших іменованих реалій.

Мета статті – комплексний аналіз інформативної значущості, семантико-конотаційного потенціалу апелятивів, сформованих на базі прецедентного антропоніма *Єрмак*, у структурі медійного дискурсу 2019 – початку 2026 рр.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відпропріальні утворення, що входять до моделі «онім → апелятив», зближує з тими, які є компонентами моделі «онім → онім», спосіб творення – типовий суфіксальний і нетиповий префіксальний. Аналізований розряд формують також префіксально-суфіксальні та композитні одиниці. Суфіксальні деривати з нейтральною і

меліоративною оцінкою в обстежуваному матеріалі представлені поодинокими прикладами. Загальні назви з пейоративною конотацією, які наділені високим ступенем продуктивності, є поліфункційними щодо семантичної наповнюваності (моносемантичні / полісемантичні), соціальної спрямованості (загальноновживані / індивідуально-авторські), частиномовної належності: іменники (77%), прикметники (8%), дієслова (11)%, прислівники (4%). Функційне ядро становлять субстантивні суфіксальні утворення. Поява негативно конотованих номінувань «пов'язана з концентрацією емоцій, що накопичилися як національна реакція на певні явища, події в країні та за її межами» (Куцак, 2023, с. 363), до яких причетний А. Єрмак, запереченням політики і способу правління (Клименко, 2014, с. 57), яке він уособлював.

Аналіз дериваційного ланцюга з онім-основною *Єрмак* найлогічніше розпочати з іменника *єрмакізація* з притаманною йому семантикою «посилення впливу Андрія Єрмака на внутрішні та зовнішні процеси сучасного українського державотворення», з якою прямо або опосередковано пов'язані причиново-наслідковими відношеннями значення, що їх репрезентують інші відонімні апелятиви досліджуваної парадигми: *Апофеоз – «єрмакізація» зовнішньої політики і постійні поступки Москви. Заява Генерального прокурора Кравченка «За кожним прийду особисто» викликала обурення! Чи означає це, що «єрмакізація» в Україні лише змінила обличчя?* (ІзУ, 13.12.2025); *Єрмакізація України: як головний менеджер руйнує зовнішню і внутрішню політику* (S, листопад, 2025). Єрмакізацію спочатку сприймали як ще одну зміну керівництва Офісу Президента України з украпленими в неї негативними застереженнями. Цей асоціативно-мисленневий процес зумовлений тим, що попередні очільники «постійно діючого органу, який утворює Президент України, щоб забезпечити

здійснення своїх повноважень глави держави» (Стріха, 2001), скомпрометували себе в очах соціуму та дискредитували очільників держави своєю нефаховою, політично заангажованою, часто запроєктованою на особисті інтереси діяльністю. А Єрмаку вдалося за максимально короткий термін перебрати на себе ті важливі функції, дії та завдання, що не входили до кола його посадових обов'язків. Лексема ермакізація розширила свій значеннєвий обсяг і поповнила чинну пейоративну відонімну парадигму з таким компонентним складом: табачникізація, медведчукізація, балогізація, богданізація. А Єрмака почали іронійно йменувати не першою, але й не другою за впливовістю людиною в країні (УП, 01.12.2025), співпрезидентом Зеленського (БС, 08.07.2025), державою в державі Зеленського (УМ, 03.12.2025), нашим віцепрезидентом (ВЗ, 01.12.2023), необраним монархом (І, 24 липня 2025), необраним царем (VІ, 24.07.2025), Генеральним секретарем (News, 27.10.2024), наркомом НКВС (News, 27.10.2024).

Силу впливу політика й державного функціонера Єрмака, який незаконно сам собі делегував посадові повноваження, що мають стосунок до стратегійних внутрішніх та зовнішніх процесів українського державотворення, промовисто віддзеркалює словосполучення *тотальна ермакізація*: **Тотальна «ермакізація» з трьома менеджерами вела нас до поразки** (F, 08.12.2025). Воно своїм основним змістом відразу, без удавання до когнітивних дій асоціюється з такими силоміцними запровадженнями активного розвитку інших мов, культур, традицій і под. в нашій державі в різні історичні періоди становлення її, як *тотальна русифікація* [тотальна російізація, тотальна росіянізація, тотальна москалізація, тотальна московізація, тотальна кацапізація, тотальне обрусіння, тотальне російщення, тотальне з(по)російщення, тотальне московлення, тотальне о(об, з, по)московлення, тотальне москалення, тотальне о(об, з, по)москалення,

тотальне московщення, тотальне з(о, по)московщення], тотальна полонізація, тотальна мадяризація, та ін.

Вершинним індикатором пейоративности в аналізованій аксіологійній царині можна вважати лексично, відповідно й семантично та конотаційно, трансформовану на рівень умовного гасла «Сьогоднішня Україна» «знамениту» ленінську формулу Комунізм – це радянська влада плюс електрифікація всієї країни», що стала однією з найважливіших ідеологем радянської доби, коли «будівничі соціалізму» перетворювали аграрний СРСР на індустріальну країну із зацентрованим процесом широкого впровадження електричної енергії в різні сфери суспільного життя, тобто електрифікації. Ідеться про лінгвокреативний вираз Україна сьогодні – це **війна плюс Єрмакізація всієї країни** (БС, 13.09.2024). Функцію змістової домінанти в ньому виконує лексема ермакізація. Варто зауважити, що згадувану ленінську формулу в медійному просторі творчо препарувували до інших подій, що відбувалися в Україні: **Плюс референдумізація всієї країни**. Вже не вперше чую заклики до повного народовладдя через проведення референдумів... (Цит. за: Лексико-словотвірні інновації, 2022, с. 94). Перед нами той вид мовної гри на афористичному зрізі, який «дає змогу привернути увагу та наповнити всім відомі фрази новими смислами» (Космеда & Халіман, 2013, с. 74) й відповідними оцінними якістьми.

Функцію актуалізатора значеннєвих відтінків, що їх може передавати відонімний апелятив ермакізація, виконують також сполучувані з ним компоненти – окремі лексеми (влада, престол, трон, уряд, коаліція, країна, держава і под.), синтаксично вільні або напіввільні словосполучення (державне управління, система правління, система нагляду, система контролю, органи влади, законодавча влада, виконавча влада, судова влада та ін.), лексичні словосполучення,

насамперед назви державних установ, організацій (*Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України, Генеральна прокуратура України, НАБУ, САП, МВС, СБУ* й под.): **Єрмакізація влади** (АР, 27.05.2024); **Чому тотальна «єрмакізація» державного управління** (Ф, 08.12.2025); **«Єрмакізація» МВС** (ЦН, 14.07.2021). Модифікаційною семантикою наділені конструкції, у яких прионімну позицію заповнюють лексеми *держава, країна* та хоронім *Україна*: **Але єрмакізація країни триває** (БС, 24.12.2025); **Єрмакізація України: як головний менеджер руйнує зовнішню і внутрішню політику** (УТ, 17.02.2023). Вони повідомляють про узурпацію влади окремою особою, про небезпеку авторитаризму.

Коли до вжитку входило слово *єрмакізація*, негативнооцінний ефект якого інтенсивно нарощувався, у розряді продуктивних відонімних утворень активно побутувала лексична одиниця *дебогданізація*, утворена на основі прізвища *Богдан* як компонента антропонімної формули *Богдан Андрій Йосипович* (керівник Офісу Президента України з 25 червня 2019 до 11 лютого 2020 року). Вона реалізувала семантику «втрата впливу Андрія Богдана на процеси державотворення» без експліцитно заманіфестованих конотаційних супроводів: **Дебогданізація Зеленського. Як тепер працює Офіс президента...** (УП, 16.03.2020).

Промовистою вербальною реакцією спільноти на відверто демонстровану позастатусну, а почасти й некваліфіковану, невмотивовану регламентну діяльність А. Єрмака, яка розрахована на формування самоіміджу впливової, навіть виняткової особи в державі, стало слово *деєрмакізація*. Воно контрастує широтою свого значенневого й конотаційного спектра із семантикою лексичної одиниці *дебогданізація*: «втрата впливу Андрія Єрмака на процеси державотворення», «процеси, спрямовані на витіснення, усунення стилю поведінки Андрія Єрмака»,

«несприйняття недемократичного, авторитарного стилю управління Андрія Єрмака» тощо»: **Де-міндічізація бюджету і деєрмакізація управління: «ЄС» вимагає «вчистити схеми Міндіча» з держбюджету та спрямувати 200 млрд грн на оборону** (Муг, 01.12.2025); **В межах «деєрмакізації» керівництво президентської фракції розглядає можливість звільнити Олексія Кулебу** (УП, 08.02.2025).

Відонімне утворення *деєрмакізація* опинилося в розряді високочастотних лексем після оприлюдненого в листопаді 2025 року масштабного розслідування НАБУ та САП про корупцію в українському енергетичному секторі. Для новотвору *деєрмакізація* типовим стало функціювання в ролі першого компонента заголовкового комплексу, якому відведено роль своєрідної інтродукції до повідомлюваного в основній частині медійного дискурсу: **«Деєрмакізація»: які кадрові зміни можуть відбутися в уряді та держорганах** (УП, 08.12.2025).

З лексемою *єрмакізація* в близьких семантичних зв'язках, вибудованих на засадах причиново-наслідкової детермінації, перебувають виразніші щодо пейоративності відпропріальні новотвори *єрмакратія, єрмаківщина, єрмакізм* із відчутним переважанням у медійному просторі лексичних одиниць із формантом *-щин-а*.

Лексема *єрмакратія* репрезентує значення «посилення влади А. Єрмака»: **Єрмакратія Перш ніж обурюватись Безуглою та Арестовичем в зеленій команді – згадайте, хто їх туди привів** (Ф, 10.10.2025). Дослідники наголошують, що в умовах інтенсифікації впливу суспільства на владу спостережено активне творення оказіональних композитів із кінцевою семантично акцентованою основою *-кратіj(a)* (від грец. κράτος – *сила, влада*): *бандократія, баблократія, кумократія, шутократія, хамократія, газократія, гепократія, ліфтократія, плутократія, ідіотократія, клоунократія* (Карпіловська, Кислюк & Клименко, 2024, с.228), з-поміж яких і відпрізвищні

апелятиви; *кучмократія, путінократія, лукашенкократія, трампократія* та ін.

Відонімні лексичні одиниці *ермаківщина, ермакізм* актуалізують значення «політичний режим, стиль управління Андрія Єрмака», для якого родовою є семантика «суспільне явище з відтінком негативної емоції» (пор.: Словотвір сучасної української літературної мови, 1979, с.85): **Єрмаківщина** *іде у минуле...* (ВЗ, 03.23.2025); *Фракція наполягає: звільнення Єрмака не вирішує політичної кризи без демонтажу «ермакізму»* (F, 01.12.2025). Варто наголосити, що деривати словотвірного типу із суфіксом *-щин-а* (*-чин-а, івщи-а*), для яких «мотивуючими ... виступають власні імена історичних осіб або літературних героїв» (Словотвір сучасної української літературної мови, 1979, с.85), а також політиків, державних діячів, чиновників різного рангу, представників великого капіталу та ін., активно побутують в українському медіадискурсі новітньої доби з конкретизованим функційним виплеском у добу правління, активного політичного життя, фінансового росту носіїв цих імен: *кравчуківщина, кучмівщина, ющенківщина, януковичівщина, порошенківщина, зеленщина, путінщина, лукашенківщина, литвинівщина, лазаренківщина, тимошенківщина, яценюківщина, азаровщина, шмигальщина, омельченківщина, кернесівщина, ківаловщина, тягнибоківщина, разумковщина, табачниківщина, медведчуківщина, балогівщина, ахметівщина, коломойщина, пінчуківщина*. Вирізані та інші численні відонімні номінації, за справедливим твердженням Н. Кондратенко, «формують нову політичну міфологію» (Кондратенко, 2015, с.124), зберігаючи стійкий ментальний і мовний, зокрема словотвірний, зв'язок зі старою політичною міфологією, представленою прецедентними відантропонімами номінаціями на зразок *муравйовщина, денікінщина, петлюрівщина, єжовщина, беріївщина, сталінщина, брежнєвщина, гorbачовщина, шелестівщина*

й под. У досліджуваному матеріалі досить поширеними є такі лінгвокреативні прийоми, як алюзійне відсилання до минулого чи майбутнього, порівняння подій, явищ, навіть збіглих епох із сучасністю через фокус відпрізвищних апелятивних одиниць: *...Краще вже кравчуківщина, аніж сталінщина...* (ММ, 21.05.2025).

Нішу функційного відповідника деривата *ермаківщина* регулярно заповнює словосполучення, побудоване за моделлю із семантичним описом «проміжок часу, ознаменований подіями, явищами, особливостями суспільного розвитку + прецедентна особистість, що радикально впливала на події, явища, суспільний розвиток» – *епоха Єрмака: Закінчилася «епоха Єрмака»...* (ВЗ, 02.12.2025). Ця синтаксична структура, як і суфіксальний дериват *ермаківщина*, логічно продовжила утрадиційнену практику пейоративного номінування відповідно до вже випрацьованих моделей конкретного історичного періоду за прізвиськом його знакової постати: *епоха Хрущова, епоха Суслова, епоха Кравчука, епоха Кучми, епоха Медведчука, епоха Табачника*. Роль функційних еквівалентів словосполучення *епоха Єрмака* виконують менш продуктивні синтаксичні структури *доба Єрмака* та *ера Єрмака*. Принагідно зацентруємо, що для темпорального поняття *ера* регулярним є сполучення з лексемами на позначення найвищих титулів монарха – *імператор, король, цар*, які впродовж тривалого часу були єдиновладними головами держав, володарями яких-небудь країн.

Сформовані на основі оніма *Єрмак* за допомогою суфікса *-цтв-о* (*-івств-о*) новотвори *ермацтво* і *ермаківство* відрізняються від проаналізованих вище лексем *ермаківщина* та *ермакізм* лексико-словотвірним значенням: вони, на відміну від іменників із суфіксами *івщин-а, -ізм*, номінують не суспільне явище крізь призму причетної до його змін особистості, а передають значення, що корелює

з інваріантною семантикою «властивість, стан або заняття особи, названої мотивуючим словом» (Словотвір сучасної української літературної мови, 1979, с.85): *Та це ж звичайне ермацтво!* (ЦН, 31.08.2023); *Разом з Єрмаком має зникнути і ермаківство...* (F, 30.11.2025). Дослідники наголошують, що деривати описуваного словотвірного типу системно мотивовані іменниками – найменуваннями особи-діяча, а не власними назвами (Див. Словотвір сучасної української літературної мови, 1979, с. 85). Фактичний матеріал засвідчує, що відантропонімні іменники *ермацтво* та *ермаківство* можуть реалізувати модифікаційну семантику, тобто ту, яка не входить до плану змісту структури словотвірного типу із суфіксом *-त्व-о* (*-івств-о*). Це, зокрема, такі значення, як «різні команди, що їх згуртував А. Єрмак», «незаконні, вольові кадрові ротації, невмотивоване перезавантаження влади й інші пертурбації, пов'язані з людьми А. Єрмака», «тиск на державні інституції з боку А. Єрмака та його оточення», «порушення чинного законодавства з ініціативи, вини, за безпосередньої участі А. Єрмака або його людей». За цією семантичною характеристикою вони наближені до девербативів-новотворів *ермачення* та *ермакування*.

Відонімна номінація із суфіксом *-івець* – *ермаківець* (*ермаківці*) – представлена в медійному дискурсі двома семантичними структурами. Перша структура – «той, хто є прибічником, адептом А. Єрмака» – функціює зазвичай як конотаційно індіферентна: *Закарпатська зелена влада на чолі з ермаківцем Микитю...* (F, 05.01.2025). Виняток становить пейоративна лексема зі значенням жіночої статі *ермачиха*, яка реалізує не основне для словотвірного типу із формантом *-их-а* значення «“дружина особи, названої мотивуючим іменником” (напр., *купчиха* – “дружина купця”, *старостиха* – “дружина старости”; *головиха*, *суддиха*, *ковалиха* тощо)» (Словотвір сучасної української літературної мови, 1979, с. 97), а інше

– «людина команди А. Єрмака». Зокрема, так називають колишнього віцепрем'єр-міністра України, прем'єр-міністра України Ю. Свиріденко й еквіцепрем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України О. Стефанішину: *Ще одна ермачиха [Ю. Свиріденко]. Усе гребе під себе* (F, 30.12.2026). Семантичними відповідниками описуваного відонімного утворення є перифрази, побудовані за зразком моделі «детермінований апелятив + детермінувальний антропонім (Андрій) Єрмак»: Ю. Свиріденко → *людина Єрмака, людина, лояльна до Єрмака, людина зі сфери Єрмака* (Dw, 14.07.2025), *протеже Андрія Єрмака* (УП, 31.12.2025), *креатура Андрія Єрмака* (РС, 09.08.2025), *політикиня, тісно пов'язана з Єрмаком* (УП, 06.07.2025), *стюардеса Єрмака* (БС, 16.11.2025); О. Стефанішина → *людина Єрмака* (F, 21.10.2024), *протеже Єрмака* (F, 08.07.2025). Поруч з апелятивом *ермачиха* в медійному дискурсі активно побутує однойменний онім: *Тільки якось бідненько для Єрмачихи, не «по БазАтому», без розмаху розкоші, тому верогідно то просто кабінет якогось подай-принеси клерка* (F, 28.11.2025); *Всі подорожі за кордон тепер тільки через ліжку Єрмачихи* (Tel, 12.02.2024). Це прізвисько за своїм аксіологічним потенціалом співзвучне відантропонімним новотворам *Є(є)рмачище*, *Є(є)рмацюга*, *Є(є)рмачило* й под., відомим та законспірованим іншим прізвиськам А. Єрмака – *Андрій Первозваний*, *Андрій «Останнєзваний»*, *перший Андрій*, *«Єрьома»*, а особливо його кодовому імені, точніше поганялу, *Алі-Баба*, яке фігурує на «плівках Міндіча» про масштабну корупцію в енергетичній сфері.

Друга семантична структура – «той, хто пов'язаний з А. Єрмаком родом тієї чи тієї діяльності або якими-небудь іншими відношеннями, ознаками» – може набувати пейоративного звучання, що його оприявлює мікро- чи макроконтекст: *Єрмаківці мають ніти, а буданівці прийти?* (F, 04.01.2025).

Функційними відповідниками проаналізованих відантропонімних номінувань є конструкції, утворені за моделями «детермінований компонент + детермінувальний антропонім-атрибут (Андрій) *Єрмак*», «детермінувальний відонімний атрибут *єрмаківський* + детермінований компонент», «детермінувальний відонімний атрибут *Є(є)рмаків* + детермінований компонент», які реалізують атрибутивно-присвійне значення на основі відношення між суб'єктом впливу та іншим суб'єктом, що зазнає цього впливу, тобто втрачає статус суб'єкта й стає об'єктом спрямованої на нього дії. Вони можуть вступати в синонімічні зв'язки, пор.: *кум Єрмака* (F, 04.08.2025), *єрмаківський кум* (F, 24.06.2024), *єрмаків кум* (Тrib, 24.03.2024).

Уживаніший розряд становлять синтаксичні структури моделі «детермінований компонент + детермінувальний антропонім-атрибут (Андрій) *Єрмак*», функційне ядро серед яких сформувало словосполучення *людина (люди) Єрмака*, що є вторинним номінуванням конкретно ідентифікованої через лексико-семантичний ландшафт контексту особистості: *Усі люди Єрмака* (NV, 20.01.2024). Вирізнена модель функцієє як гіперонім, гіпонімійну парадигму якого формують іменники – найменування людей за різними ономасіологічними сутностями: *друг, товариш, кум, приятель, компаньйон, ставленик, міністр, прокурор, суддя, депутат, посол, пропагандист, захисник, рятівник, піарник, улюбленець, протезе, фаворит, креатура*. Журналісти навіть поранжували ці сутності, або, за їхнім твердженням, кар'єрні «ліфти» в команді Єрмака: «*люди, з якими голова ОПУ раніше працював або перетинався у справах*», «*кадри, яких Єрмаку порадили члени команди, які заслужили його довіру*», «*спеціалісти з ринку*» (Кравець & Романюк, 2024) та ін.: Р. Магомедов → *кум Єрмака* (ГЛ, 31.12.2025); Ф. Пронін й О. Кулеба → *ставленики Єрмака* (F, 01.12.2025); О. Кулеба → *чиста креатура Андрія Єрмака* (РС,

25.01.2023); Р. Кравець → *інформаційний кілер Єрмака* (Pol, 24.06.2024); Д. Трамп → *головний рятівник Єрмака* (УП, 24.11.2025); В. Петров, С. Іванов → *піарники Єрмака* (ДТ, 12.01.2026). Найвиразніше пейоративність передають конструкції, у яких онім *Єрмак* поширюють лексеми зі зневажливим, вульгарним, інвективним забарвленням, що можуть детермінувати семантично сумісні з ними атрибутивні модифікатори (*дружбан, другака, кореш, слуга, прислуга, наймит, пропагандон, відмазувач, посіпака, поплічник, прихвостень, кріт, скунс, пес, смотрящий, підхолуй, холуй, шлюха, шавка, ївинтик, йоршик, підстилка, підошва, кодло, зрая, ватага, свора, шобло, кліка, сволота, банда, шака* й под.): С. Лещенко → *відмазувач Єрмака* (УТ, вересень. 2025), *головний пропагандон Єрмака* (БС, 30.11.2025); С. Стерненко → *посіпака Єрмака* (F, 17.10.2025); Р. Шурма → *поплічник Єрмака* (АН, 18.07.2024); Єрмака В. Арма → «*смотрящий*» *Єрмака* (АР, 12.12.2023); Р. Умеров → *прихвостень Єрмака* (F, 14.02.2025); О. Арестович → *смердючий скунс Єрмака* (F, 24.01.2025); В. Петров → *шлюха Єрмака* (Tel, 19.02.2024); М. Безугла → *унітазний йоршик Єрмака* (F, 24.01.2025); Д. Кулеба → *підстилка Єрмака* (ЦН, 23.10.2023); оточення керівника Офісу Президента України → *шобло Єрмака* (ЦН, 29.09.2023). Об'єднувальною назвою для цих утворень може бути описовий зворот *щури соціального ліфту Єрмака* (АР, 14.08.2024).

Якщо для синтаксичних структур моделей «детермінований компонент + детермінувальний антропонім-атрибут (Андрій) *Єрмак*», «детермінувальний відонімний атрибут *Є(є)рмаків* + детермінований компонент» релевантним є значення суб'єктності, то конструкції моделі «детермінувальний відонімний атрибут *єрмаківський* + детермінований компонент» експліцитно передають семантику посесивності. Пор. подані вище приклади з такими: *Єрмаків заступник* (Ua, 02.12.2020); *єрмаківські агенти* (УТ,

листопад, 2025). Відносно-присвійному ад'єктивові із суфіксом *-ів* присвійність властива лише в тому разі, коли «прикметникова функція чітко обмежується вираженням посесивності на основі відношення між особою і предметом» (Словотвір сучасної української літературної мови, 1979, с.143). Відонімний новотвір *ермаківський* вирізняє те, що для нього регулярними є семантико-синтаксичні зв'язки з прізвищевими назвами: *ермаківський Ткач* (Ф, 30.11.2025); *Ермаківський Малючок* (Ф, 30.11.2025).

Зафіксовано оказіональний прикметник *під'ермаківський*, який поповнює розряд ад'єктивів зі значенням підпорядкування, залежності (*підпорядкований, підвладний, підручний, підневільний, залежний, підлеглий* та ін.) й реалізує пейоративну семантику «той, хто перебуває під владою, у підпорядкуванні А. Єрмака, якого не наділеного повноваженнями спрямовувати діяльність кого-, чого-небудь, бути на чолі когось, чогось»: *Що це за «бджоли проти меду» у виконанні одразу трьох під'ермаківських структур?»* (ОКТЧ, 29.11.2025); *З такими ... даними з неї вийде ідеальний під'ермаківський прем'єр?»* (ОКТЧ, 29.11.2025). Типовою для нього є сполучуваність з іменниками-найменуваннями посад, конкретних владних інституцій, а також тими лексичними одиницями, які є їхніми видовими назвами.

Варто вирізнити ще один семантичний відповідник щойно проаналізованого значення – усталені конструкції *бути під Єрмаком, підкаблучник Єрмака*, що реалізують значеннєві відтінки «повністю залежати від А. Єрмака», «залежати від усього, що пов'язане з А. Єрмаком»: *...Як я можу бути під Єрмаком?* (Тг, 03.12.2025); *...Чи боявся вилізти з бункера – підкаблучник ермака і коломойського* (І, 13.05.2023). Вони переживають процес фразеологізації, постали як своєрідні варіанти відомих виразів *опинитися під каблучком, бути під закаблучком у когось, бути під пантофлею, бути під чиеюсь п'ятою, ходити під каблучком*.

Найближчим їхнім значеннєвим відповідником є прикметник *підкаблучний*.

Особливим типом семантики наділені складні прикметники, структуровані за участю двох чи кількох прізвищевих назв. Своїм планом змісту вони вказують не лише на взаємини між особистостями, а й на різні суспільні події та їхні наслідки, на владну ієрархію, ідеологічні, економічні й інші суперечності, корупційні, кримінальні та інші зв'язки й водночас негативно характеризують їх: *ермаківсько-зеленський призов* (ЦН, 10.11.2025); *ермаківсько-портновська команда* (І, 29.12.2025).

Ад'єктив *ермаківський* побутує також у функції субстантивованої лексеми, що має особливий семантичний статус: вона синхронно експлікує суб'єктне та посесивне значення: *«Ермаківські» без посад в ОПУЗ не залишаться?* (УК, 22.12.2025).

Для лексеми *ермаківець* з формантом *анти-*інваріантним є значення «протилежний тому, на що вказує мотивувальне слово», отже, вона реалізує такі значення: «той, хто не є прибічником, адептом А. Єрмака», «той, хто не пов'язаний з А. Єрмаком тією чи тією діяльністю або якими-небудь іншими відношеннями, ознаками», напр.: *Головне, що Єрмак також залишається... а це вже здобуток місцевих антиермаківців...* (ФУП, 05.12.2025). Роль семантичного відповідника іменника *антиермаківці* з конкретизованим значенням «ті, хто домагалися звільнення А. Єрмака з посади керівника Офісу Президента» виконує поширена в медійному дискурсі синтаксична структура *заколотники проти Єрмака* (УП, 08.12.2025).

Лексема *ермаківський*, сполучаючись із формантом *анти-*, семантично зближується з відонімними утворенням *антиермаківець*: *Антиермаківський переворот відбувся* (Ф, 07.01.2025). Типовим для неї є сполучення з іменниками *план, заколот, злам, переворот, путч, бунт, змова, коаліція, угруповання, об'єднання, комплот, інтрига, зговір* тощо.

У досліджуваній семантичній контекст органічно вписується негативнооцінна лексема *є(Є)рмак-гейт* із властивими їй значеннями «події, вчинки (махінації, афери, зловживання службовим становищем і под.), які ганьблять А.Єрмака», «протести, спрямовані на його відставку»: *Ми їм щиро дякуємо, міндічгейт, ермакгейт, що Україна залишилася без захисту енергооб'єктів,..* (F, 12.01.2025). Відонімний новотвір із суфіксоїдом *-гейт* активно функціонує як змістова домінанта в заголовковій структурі різних щодо жанрової природи медійних дискурсів. Характеризований структурний елемент виявляє активність в українській мові й «самостійно позначає певні суспільні скандальні події в країні, що пов'язано передусім із ... назвами представників державного керівництва (*Бушгейт, Ляшкогейт, Юценкогейт, Тимошенкогейт, Януковичовигейт, Кучмагейт, Путінгейт, Шеригейт*)» (Олексенко, 2024, с.108).

Суфіксальний дериват *ермаківський* реалізує типове для відпрізвичних прикметників значення «пов'язаний із діяльністю конкретної особи». Лексико-семантичний репертуар компонентів, які зорієнтовані на сполучуваність із ним, досить широкий. Це, зокрема, абстрактні іменники на зразок *завдання, наказ, влада, контроль, вплив, контроль, суд, прокуратура, орган* і под., а також власні назви, насамперед ергоніми на взірць *Офіс Президента України, Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України, Генеральна прокуратура України, Державне бюро розслідувань* і т. ін.: *А бубачка вже б давно консолідувався, але це йде в розріз з ермаківськими завданнями з раші!* (F, 19.02.2025). Описувані структури виразно репрезентують семантичний відтінок «концентрація влади в руках Єрмака». Модифіковані варіанти аналізованого значення з акцентуванням суб'єктності послідовно реалізують конкретні репрезентанти моделі «детермінований компонент +

детермінувальний антропонім-атрибут (Андрій) *Єрмак*» із семантикою суб'єктності, пор.: *Коли вже цей ермаківський офіс мародерів та узурпаторів зникне з України???* (F, 15.07.2025) і *Офіс президента перетворився на офіс Єрмака* (Gaz, 09.09.2021).

Апелятиви з демінутивними суфіксами *-ен-я, -енят-а, -ат-а, -ик-(у), -атк-о (а)* – ермаченя (*ермаченята*), *ермача (ермачата), ермачик (ермачики), ермачатко (ермачатка)* – передають різко негативну оцінку. Ці деривати десемантизуються, тобто втрачають властиву їм семантику недорослості, пестливості, й набувають іншої якості: указують на відчуття власної невідповідності тим або тим стандартам, експліцитно актуалізують відтінок зневажливості, осуду: *А Хейло – це типовий кадровий капітал регіоналів-ермачат...* (АКОД, 13.08.2024).

У відношення семантичної спорідненості з відонімними найменуваннями *ермаківець (ермаківці), ермаченя (ермаченята), ермача (ермачата), ермачик (ермачики), ермачатко (ермачатка)* вступають новотвори *ермачня* та *ермаччя*. Специфіка відпропріальних одиниць із суфіксами *-н-я* та *-я (-j+a)* полягає в тому, що вони надають закріпленим за ними вже аналізованим вище значенням «той, хто є прибічником, адептом А.Єрмака», «той, хто пов'язаний з А.Єрмаком родом тієї чи тієї діяльності або якими-небудь іншими відношеннями, ознаками» відтінку збірності з виразно задекларованим негативним емоційно-оцінним забарвленням: *Єрмачня нас веде до рашки рашкинськими метод* (ВЗ, 30.05.2024); *Відчуваю, що ермаччя нам ще дасть прикурити більше, ніж януковоц...* (F, травень, 2024).

Для лексем *ермакувати, ермачити* об'єднувальною є семантика «робити, виконувати що-небудь з метою матеріальної вигоди, наживи, на власний або чий-небудь інтерес»: *Основне – утримати владу і спокійно ермакувати* (F, 16.09.2025); *Всім переліченим.... до ермака ще б ермачити і ермачити* (ФУП,

06.12.2025). Її можуть видозмінювати префікси: *Україну-неньку заєрмачили!* (F, 15.08.2025) → «довести здійснюване до бажаного стану». Найтипівішим для дієслів *єрмакувати* і *єрмачити* є сполучення з префіксами *за-* та *роз-*, які утворюють антоніміїну пару. Ці відонімні одиниці, функціуючи в префіксальній або безпрефіксній формі, реалізують цілий спектр модифікаційних значень, що продовжує активно ширитися. Створено контексти з високим градусом негативної емоційності за допомогою різних лінгвокреативних технологій, одна з яких – залучення до дериваційних процесів віддалених від номінованого оніма або й зовсім несумісних із ним понять, процесів, дій тощо: *І нам не будуть єрмачити у вічі, як ходити на шашлики і сходитись посередині* (ФУП, 27.09.2023) → «говорити неправду, відволікати від основного, пересвідчуватися в чомусь вигідному для влади»; *...Якщо б всі ці колишні єрмаки не єрмачили, а працювали на державу...* (ФУП, 06.12.2025) → «займатися злочинством»; *Сам Єрмак не захотів нікуди зникати, а продовжує єрмакувати з так званого бек-офісу.* (F, 06.08.2025); *Ну і кому з названих президент дав копняка в дупу, навпаки, єрмачили до самого кінця, медведчука вже згадували, ще балага був такий, теж можна до того ж списку єрмаків додати* (ФУП, 06.12.2025) → «робити щось, виконувати професійні обов'язки несумлінно, з порушеннями й залишатися без покарання»: *Колись думав купити лежак-мішок, лягти в парку і лежати. Але можуть рюкзак з'єрмакувати* (ФУП, 22.06.2023) → «украсти щось». Ту або ту реалізовану семантику можуть проартикульовувати у своїх дискурсах автори, напр.: *Помічник президента Зеленського Андрій Єрмак удостоївся дієлова «заєрмачити» в значенні – «укласти дуже вигідну угоду з непередбачуваними наслідками»* (АП, 28.01.2020). Такі оказіональні семантичні версії з'являлися не спонтанно, а під тією екстралінгвальних чинників. Виникнення щойно вирізненого значення можна пояснити жвавим, не завжди конструктивним,

часто критичним обговоренням в українському суспільстві результативности угод про стратегії партнерства України з різними державами, про ситуацію на Донбасі й т.ін., над якими за дорученням Президента України В.Зеленського працював А.Єрмак і неодмінно надавав цьому гласности – гучно звітував про виконану роботу, позірно вияскравлюючи особисті досягнення. Угода між Україною та Британією, запевняв він, «є набагато більш амбітною з точки зору взаємного доступу на ринок, аніж наявні угоди про вільну торгівлю, які до цього підписувала Україна. Крім того, Британія вже укладає угоди про безперешкодний доступ промислової продукції у відносинах з ЄС, ми називаємо це “промисловий безвіз”... І Україна – не остання у списку країн, з якими така угода може бути укладена. Це дуже важливо» (Цит. за: Президент України Володимир Зеленський: офіційне інтернет-представництво, 2020). Такі посили керівника Офісу Президента викликали неоднозначну реакцію, що підтверджує досліджуваний матеріал.

Посталі на базі дієслів *єрмакувати*, *єрмачити* девербативи *єрмакування*, *єрмачення* входять до продуктивних в українській мові словотвірних типів із суфіксами *-ування*, *-ення*, які разом із суфіксами *-ння*, *-ання*, *-іння*, *-ювання*, *-овання* «становлять основну масу українських віддієслівних іменників з загальним значенням опредметненої дії (процесу)» (Словотвір сучасної української літературної мови, 1979, с. 68). Вирізнені новотвори вказують на дію за значенням *єрмакувати*, *єрмачити*, тобто продубльовують своєю значенневою структурою крізь призму предметности семантичний потенціал мотивувальних слів, пор.: *Зеленський його [держпереворот] запланував на завтра. Тобто плануються провокації, щоби під шумок ввести надзвичайний стан, прибрати до загребущих рученят абсолютну владу і продовжувати єрмакувати* (СР, 30.11.2021) і *Зелене єрмакування у дії* (F, 04.03.2025). Іменники *єрмакування*, *єрмачення* споріднює з

дієсловами *ермакувати*, *ермачити* те, що вони можуть мати префіксну форму. Девербатив із префіксом *за-* актуалізує вже згадуваний значеннєвий відтінок «довести здійснюване до бажаного стану», а з префіксом *роз-* – відтінок «анулювати здійснюване, протидіяти реалізованому», пор.: *Тепла ванна – це залюлюкування, замовчування, заермачення..*(АКОД, 15.06.2024) і *...Силовим фактом було доведено – роз'єрмачення знову відклали* (Рат, 17.12.2025).

Не зайвим буде наголосити, що іменникові деривати із компонентом-прізвищем *Єрмак* в основі об'єднує те, що вони мають абстрактне значення, незважаючи на семантичну релевантність їхнього кореневого морфа: він «дає чітку вказівку на смислове ядро – конкретну особу». Отже, особливість «семантики таких інновацій закладена на рівні базем: до дериваційних процесів мотиватори залучаються на підставі виокремлення в номінованому онімі певного атрибута, що зі змістових позицій із урахуванням фонових знань мислиться як домінанта» (Дюкар, 2023, с.105) з конкретизованим семантичним типом, яке може модифікуватися.

Від прикметника *ермаківський* утворено прислівник *по-ермаківськи* (*по-ермаківському*), що реалізує значення «як в А. Єрмака; ознака дії, пов'язана зі стилем управління, манерою спілкування, меркантильними інтересами, ставленням до людей і ті. ін. А. Єрмака»: *Кулеба заявляє ... скромно по-ермаківськи..* (ЦН, 24.04.2024); *Єрмака немає, але все робиться по-ермаківському* (F, 24.01.2026). Адвербіальний компонент виконує атрибутивну й обставинну функції, причому типовішою і природнішою для нього є перша, передусім тоді, коли він уходить до складу заголовків або до структури ключової фрази мінідискурсу і є його змістовою домінантою.

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Аналізована модель «онім → апелятив» є важливим

компонентом сучасного медіадискурсу. Її репрезентативний корпус не лише номінує конкретну або узагальнену особу, а й уходить до фактологічної структури повідомлюваного, промовисто аргументує її, містить цінну інформацію про становлення новітньої української історії. Для аналізованого ланцюга відонімних іменникових, прикметникових, дієслівних, прислівникових похідних типовим є суфіксальний спосіб творення. Вони наділені поліфункційними властивостями: виконують роль змістової домінанти, конотаційного індикатора, характеризувального чинника прецедентної особистості. Сформовані на базі прізвищного конституента антропонімної формули *Єрмак Андрій Борисович* апелятиви об'єднані інваріантним планом змісту «усе, що прямо або опосередковано пов'язане з прецедентним ім'ям Андрія Єрмака – політика, державного функціонера, індивідуума з притаманними йому особистісними якостями» й водночас протиставлені одне одному за різними ознаками, а саме: 1) специфікованими або модифікаційними значеннями, в основі яких – сфокусовані в медійному просторі особисті та колективні рефлексії на стиль політичного режиму й недемократичного, авторитарного керівництва А. Єрмака, об'єктивно-суб'єктивна критика з боку української та світової спільноти його діяльності, упереджене ставлення до нього як до людини, що сама розширила коло своїх повноважень; 2) дериваційним ресурсом; 3) варіантними семантичними відповідниками на рівні окремих лексем, простих та складних словосполучень, фразеологізованих одиниць, а також синоніміїчних конструкцій; 4) лінгвокреативністю, насамперед тією, що має прямий стосунок до оречевлення образу А. Єрмака в проекції на різножанровий медійний дискурс.

Перспективу цього наукового напряму визначає системне дослідження прецедентности як дискурсивного феномену, функційний потенціал якого визначають екстра- та

інтралінгвальні чинники, а також аксіологічні та колективної лінгвокреативності як закономірної реакції на суспільні динамічні процеси, детерміновані багатовекторною дією людського чинника.

Умовні скорочення

- АКОД** - Авторський telegram-канал Остапа Дроздова. <https://t.me/OstapDrozdovOfficial>.
- АН** - Антикор. <https://antikor.com.ua> (дата звернення: 25.01.2026).
- АП** - Апостроф. <https://apostrophe.ua/>(дата звернення: 16.02.2026).
- АР** - Аргумент. <https://argumentua.com/>(дата звернення: 16.02.2026).
- Б** - БукІнфо. <https://bukinfo.com.ua/>(дата звернення: 16.02.2026).
- БС** - Березовий сік : телеграм-канал. <https://t.me/s/BerezaJuice?before> (дата звернення: 25.01.2026).
- ВЗ** - Високий Замок. <https://wz.lviv.ua> (дата звернення: 25.01.2026).
- ВС** - Всі Суми «Панорама-медіа». <https://gama.com.ua/> (дата звернення: 16.02.2026).
- Гл** - Главком. <https://glavcom.ua> (дата звернення: 25.01.2026).
- ДТ** - Дзеркало тижня. <https://zn.ua/> (дата звернення: 16.02.2026).
- І** - Інформатор. <https://informatoer.ua/uk> (дата звернення: 16.02.2026).
- ІзУ** - Інтерв'ю з України. <https://rozmova.wordpress.com/> (дата звернення: 16.02.2026).
- ММ** - Майдан Моніторинг. <https://maidan.org.ua/arch/arch2005/1116669614.html>(дата звернення: 16.02.2026).
- ОКТЧ** - Офіційний канал Тараса Чорновола. https://t.me/s/Chornovil_official (дата звернення: 25.01.2026).
- ПУ** - Патріоти України. <https://patrioty.org.ua/> (дата звернення: 16.02.2026).
- Рат** - Ратуша. <https://www.ratusha.if.ua/> (дата звернення: 16.02.2026).
- РС** - Радіо Свобода. <https://www.radiosvoboda.org> (дата звернення: 25.01.2026).
- СР** - СтопРаша. <https://www.srblog.co.ua/> (дата звернення: 16.02.2026).
- УК** - Україна кримінальна. <https://crpo.com.ua/>(дата звернення: 16.02.2026).
- УМ** - Україна молода. <https://umoloda.kyiv.ua> (дата звернення: 25.01.2026).
- УНК** - Український національний клуб І Територія українського слова. <https://ukrclub.info/> (дата звернення: 16.02.2026).
- УП** - Українська правда. <http://www.pravda.com.ua> (дата звернення: 25.01.2026).
- ФУН** - Форум української правди. <https://forum.pravda.com.ua/index.php?board=2.0&ckattemp=1> (дата звернення: 25.01.2026).
- ЦН** - Цензор.НЕТ. <http://ua.censor.net.ua> (дата звернення: 25.01.2026).
- Dw** - Dw.com. <https://www.dw.com/uk>
- F** - Facebook. <https://www.facebook.com> (дата звернення: 25.01.2026).
- Gaz** - Gazeta.ua. <https://gazeta.ua/> (дата звернення: 16.02.2026).
- In** - Instagram. <https://www.instagram.com/> (дата звернення: 16.02.2026).
- Myr** - Myrotvorets.News. <https://myrotvorets.news/> (дата звернення: 16.02.2026).
- News** - Newsua. <https://newsua.one/> (дата звернення: 25.01.2026).
- NV** - NV. <https://nv.ua/>(дата звернення: 16.02.2026).
- Pol** - Politerno. <https://politerno.com.ua/> (дата звернення: 25.01.2026).
- S** - Soul.ua. <https://soul.ua/explore> (дата звернення: 16.02.2026).

- Tel** – Telegram. <https://t.me/s/zelyazradnik?before=26175> (дата звернення: 16.02.2026).
- Tr** – Threads. <https://www.threads.com/?hl=ru> (дата звернення: 25.01.2026).
- Trib** – Tribuna.com. <https://ua.tribuna.com/uk/> (дата звернення: 16.02.2026).
- Ua** – Uainfo. <https://uainfo.org/> (дата звернення: 16.02.2026).
- VL** – Vlasti.net. <https://vlasti.net/> (дата звернення: 25.01.2026).
- YT** – You Tube. <https://www.youtube.com/watch?v=fYNGLFYmYjg> (дата звернення: 25.01.2026).

Література

- Андрій Єрмак у Chatham House: Підписана Угода між Україною та Великою Британією є дуже амбітною та безпрограшною для обох сторін. *Президент України Володимир Зеленський* : офіційне інтернет-представництво. 2020. 8 жовт. URL: <https://www.president.gov.ua/news/andriy-yermak-u-chatham-house-pidpisana-ugoda-mizh-ukrayinoyu-64401> (дата звернення: 20.11.2025).
- Дюкар, К. В. (2023). Відомі неосубстантиви в українському медійному онлайн-просторі воєнного періоду: структурно-семантичний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Філологія*, № 59, т. 1, с. 105–108.
- Карпіловська, Є. А., Кислюк, Л. П., Клименко, Н.Ф. (2024). *Система та структура української мови у функціонально-стильовому вимірі* : монографія / відп. ред. Є. А. Карпіловська. Київ: Ін-т укр. мови НАН України, 351 с. [Електронне видання]. URL: https://iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/2024/02/MONOGRAFIYA_strukturalisty.pdf
- Кицан, О. (2014). Графіка сучасної поезії (на прикладі збірки М. Шунь «БІАС»). *Волинь філологічна : текст і контекст. Лінгвостилістика XXI століття: стан і перспективи*, вип. 17, с. 113–124.
- Клименко, Н. Ф. (2014). *Диференційні та інтеграційні процеси в лексиці та словотворенні сучасної української мови. Вибрані праці* / упоряд.: Є. А. Карпіловська, О. Д. Пономарів, А. О. Савенко. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, с. 54–66.
- Кондратенко, Н. В. (2015). Відомі номінації в українському політичному дискурсі як спосіб формування нової міфології. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки*, вип. 40, с. 123–127.
- Космеда Т. А., Халіман О. В. (2013). *Мовна гра в парадигмі інтерпретативної лінгвістики. Граматика оцінки. Граматична іграма (теоретичне осмислення дискурсивної практики)*. Дрогобич: Коло, 228 с.
- Кравець, Р., Романюк, Р. (2024). Андрій Первозваний. Як Єрмак став головною людиною для Зеленського. *Українська правда*, 25 черв. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2024/06/25/7462409/> (дата звернення: 25.06.2024).
- Куцак, Г. М. (2023). Відтворення сьогодення в номінативних одиницях: ономазіологічний аспект. *Соціальне у мові та мова в соціумі* : монографія на пошану доктора філологічних наук, професора Лариси Масенко / О. Доценко, М. Жуйкова, Н. Кісс та ін. ; наук. ред. та упоряд. Н. Ясакова ; Національний університет «Києво-Могилянська академія». Київ: НаУКМА, с. 355–401.
- Лексико-словотвірні інновації. 2017–2021. Словник (2022) / уклад.: А. Нелюба, Є. Редько; заг. ред. А. Нелюби. Харків: Харків. історико-філологічне товариство, 124 с.
- Олексенко, В. П. (2024). Утворення з компонентом -gate/-гейт у сучасній українській мові. *Лінгвістичні студії* : збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди, вип. 60, с. 102–117.

- Словотвір сучасної української літературної мови : монографія / відп. ред. М. А Жовтобрюх. Київ: Наук. думка, 1979. 408 с.
- Стріха, М. В. (2001). Адміністрація Президента України. *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. Київ : Ін-т енциклопед. досліджень НАН України. URL: <https://esu.com.ua/article-42680>.

References

- Andrii Yermak u Chatham House: Pidpysana Uhoda mizh Ukrainoiu ta Velykoiu Brytaniieiu ye duzhe ambitnoi ta bezprohrashnoi dlia obokh storin. [Andriy Yermak at Chatham House: The signed Agreement between Ukraine and the United Kingdom is very ambitious and win-win for both sides]. *President of Ukraine Volodymyr Zelenskyu: official online representation*, 2020, 8 zhovt. URL: <https://www.president.gov.ua/news/andrij-yermak-u-chatham-house-pidpysana-ugoda-mizh-ukrayinoy-64401> (data zvernennia: 20.11.2025). (in Ukrainian).
- Diukar, K. V. (2023). Vidonimni neosubstantyvy v ukrainskomu mediinomu onlain-prostori voiennoho periodu: strukturno-semantychnyi aspekt. [Vidonymous neosubstantives in the Ukrainian online media space of the war period: structural and semantic aspect]. *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University. Philology Series*, № 59, t. 1, pp. 105–108. (in Ukrainian).
- Karpilovska, Ye. A., Kysliuk, L. P., Klymenko, N.F. (2024). *The system and structure of the Ukrainian language in the functional-stylistic dimension* / Ye. A. Karpilovska (Ed.). Kyiv: In-t ukr. movy NAN Ukrainy, 351 p. URL: https://iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/2024/02/MONOGRAFIYA_strukturalisty.pdf (in Ukrainian).
- Kytsan, O. (2014). Hrafika suchasnoi poezii (na prykladi zbirky M. Shun «BIIaS»). [Graphics of modern poetry (on the example of M. Shun's collection "BIAS")]. *Philological Volyn: text and context. Linguistic stylistics of the 21st century: state and prospects*, vyp. 17, pp. 113-124. (in Ukrainian).
- Klymenko, N. F. (2014). *Dyferentsiini ta intehratsiini protsesy v leksytsi ta slovotvorenni suchasnoi ukrainskoi movy. Vybrani pratsi [Differential and integration processes in the vocabulary and word formation of the modern Ukrainian language. Selected works]* / Ye. A. Karpilovska, O. D. Ponomariv, A. O. Savenko [Eds.]. Kyiv: Vydavnychi dim Dmytra Buraho, pp. 54–66. (in Ukrainian).
- Kondratenko, N. V. (2015). Vidonimni nominatsii v ukrainskomu politychnomu dyskursi yak sposib formuvannia novoi mifolohii [Onymous nominations in Ukrainian political discourse as a way of forming a new mythology]. *Scientific works of the Ivan Ohienko Kamianets-Podilskyi National University. Philological sciences*, vyp. 40, pp. 123–127. (in Ukrainian).
- Kosmeda T. A., Khaliman O. V. (2013). *Movna hra v paradyhmi interpretatyvnoi linhvistyky. Hramatyka otsinky. Hramatychna ihrema (teoretychne osmyslennia dyskursyvnoi praktyky)*. [Language game in the paradigm of interpretive linguistics. Grammar of evaluation. Grammatical game (theoretical understanding of discursive practice)]. Drohobych: Kolo, 228 p. (in Ukrainian).
- Kravets, R., Romaniuk, R. (2024). Andrii Pervozvanyi. Yak Yermak stav holovnoiu liudynoiu dlia Zelenskoho. [Andriy Pervozvany. How Yermak became the main man for Zelensky.] *Ukrainian Pravda*, 25 cherv. URL: <https://www.pravda.com.ua/articles/2024/06/25/7462409/> (data zvernennia: 25.06.2024). (in Ukrainian).
- Kutsak, H. M. (2023). Vidtvorennia sohodennia v nominatyvnykh odynytsiakh: onomasiolohiinyi aspekt. [Reproduction of the present in nominative units: an onomasiological aspect]. [In:] *Social in language and language in society: a monograph in honor of Doctor of Philological Sciences, Professor Larisa*

Masenko / O. Dotsenko, M. Zhuikova, N. Kiss ets.; N. Yasakova (Ed.), Kyiv: NaUKMA, pp. 355–401. (in Ukrainian).

Leksyko-slovotvirni innovatsii. 2017–2021. Slovnyk (2022). [*Lexical and word-formation innovations. 2017–2021. Dictionary*] / A. Neliuba, Ye. Redko; A. Neliuby (Ed.). Kharkiv: Kharkiv. istoryko-filolohichne tovarystvo, 124 p. (in Ukrainian).

Oleksenko, V. P. (2024). Utvorennia z komponentom -gate/-heit u suchasni ukrainskii movi. [Formation with the component -gate/-gate in the modern Ukrainian language]. *Linguistic studies: collection of scientific works of the Kharkiv National Pedagogical University named after G. S. Skovoroda*, vyp. 60, pp. 102–117. (in Ukrainian).

Slovotvir suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy : monohrafiia [*Word formation of the modern Ukrainian literary language*] / M. A Zhovtobriukh (Ed.). Kyiv: Nauk. dumka, 1979. 408 p. (in Ukrainian).

Strikha, M. V. (2001). Administratsiia Prezydenta Ukrainy. [Administration of the President of Ukraine]. [In:] *Encyclopedia of Modern Ukraine* / I. M. Dziuba, A. I. Zhukovskyi, M. H. Zhelezniak, ets. (Eds.); NAN Ukrainy, NTS. Kyiv: In-t entsykloped. doslidzhen NAN Ukrainy. URL: <https://esu.com.ua/article-42680> (in Ukrainian).

Автор

Микола Степаненко, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри журналістики та мовної комунікації
e-mail: myk_ivan@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-6727-1265>

Author

Mykola Stepanenko, Doctor of Philology, Professor of Department of Journalism and Linguistic Communication
e-mail: myk_ivan@ukr.net
<https://orcid.org/0000-0002-6727-1265>

Конфлікт інтересів

Автор засвідчує про відсутність конфлікту інтересів

Conflict of Interests

The author declares that he has no conflict of interest